

ПЕДАГОГІЧНА ТВОРЧІСТЬ МУЗИЧНОГО КЕРІВНИКА ДИТЯЧОГО ЗАКЛАДУ ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ

Ірклієнко Вікторія,

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музики,
Полтавський національний педагогічний університет
імені В.Г.Короленка, м. Полтава (Україна)

Постановка проблеми. Інтенсивні процеси державотворення в умовах соціальної трансформації суспільних відносин зумовлюють необхідність теоретичного обґрунтування і реалізації в освітніх виховних закладах нових та вдосконалення існуючих концепцій та підходів естетичного, зокрема музичного виховання. У сьогоденнішніх реаліях для покращення та поглиблення процесу формальної музичної освіти доцільно заохочувати молоде покоління до неформальної художньої діяльності, а саме слід накопичувати уміння і навички та програмувати учнів на творчість. Тому неформальну музичну освіту слід визначити як універсальний естетико-виховний та особистісно-розвивальний компонент освіти. Дитячий заклад оздоровлення та відпочинку створює середовище неформальної мистецької освіти з метою розвитку особистості. У даному контексті виникає питання готовності педагогічного колективу ДЗОВ, зокрема музичного керівника до реалізації поставлених завдань залучення молодого покоління до неформальної мистецької освіти. Постійно виникає необхідність творчого пошуку шляхів досягнення максимальної ефективності своєї професійної діяльності. Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку потребують творчого, організованого, мотивованого, мобільного педагога, зокрема музичного керівника.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми творчості педагога присвячені праці видатних науковців, зокрема О. Дубасенюк, І. Зязюна, Н.Кічук, В. Паламарчук, О.Пехоти, Н. Посталюк, М. Поташніка, О. Савченко, В. Сухомлинського, О. Сухомлинської, С. Сисоєвої та багатьох інших. Н.Кічук розглядає творчість як особистісну рису учителя, О. Кривильова, Л.Лузіна трактують творчість як об'єктивну рису педагогічної діяльності вчителя. М.Поташник виділяє такі риси творчого вчителя як високий рівень ідейно-моральної свідомості, постійний пошук оптимальних дидактичних, виховних, методичних, управлінських та інших педагогічних рішень, творчий стиль мислення, творча фантазія, розвиток уявлення, прагнення досягти ефективних результатів у педагогічній праці, високий рівень загальної культури тощо. Зазначимо, що у підходах до трактування питань, пов'язаних з педагогічною творчістю, є певні розбіжності.

Виклад основного матеріалу. Творчість вчителя – це завжди прагнення йти вперед, до кращого, до прогресу, до самовдосконалення, до прекрасного. Таку творчу активність в людині виховує мистецтво.

Видатний український педагог В. Сухомлинський важливим вважав творче ставлення вчителя до освітнього процесу. На його думку, це зумовлено як складністю і різноманітністю поставлених перед педагогом завдань, так і тим, що учень, як суб'єкт виховання і навчання, постійно знаходиться у стані змін. Тому, на думку Василя Сухомлинського, педагогічна творчість має місце тоді, коли у педагога з'являється бажання бачити результати своєї діяльності кращими, ніж вони є на даний момент. Науковець підкреслює, що сутністю педагогічної творчості є думка, задум, ідея, пов'язана з тисячами повсякденних явищ [2, с.67]. Важливою ознакою творчої діяльності педагога науковець вважав творче застосування у професійній діяльності педагогічного досвіду інших вчителів та постійний самостійний пошук власних психолого-педагогічних рішень професійних проблем.

Український педагогічний словник трактує це поняття як оригінальний та високоєфективний підхід учителя до навчально-виховних завдань, збагачення теорії та практики навчання й виховання [1].

Педагогічна творчість, як і творча особистість, реалізується в діяльності, у ході якої формуються різноманітні важливі професійні риси майбутнього педагога, відбувається всебічний розвиток особистості. У результаті розвитку особистості як суб'єкта діяльності формується цілеспрямованість, незалежність, самореалізація, чітке розмежування засобів і прийомів дії.

У контексті проблематики зазначимо важливість педагогічної творчості музичного керівника дитячого закладу оздоровлення та відпочинку. У сьогоденних реаліях для покращення та поглиблення процесу формальної музичної освіти доцільно заохочувати молоде покоління до неформальної художньої діяльності, а саме слід накопичувати уміння і навички та програмувати дітей на творчість. Цьому сприяє середовище дитячого закладу оздоровлення та відпочинку, який має свої специфічні ознаки функціонування.

Сьогодні важливо розглядати неформальну мистецьку освіту як фактор саморозвитку та самореалізації, що змінює цілі навчання, його мотиви, форми, методи і взагалі роль самого навчання, його суть. Це пов'язано зі збільшенням обсягу функціональних обов'язків, наприклад сучасного музичного керівника як носія гуманітарних, морально-етичних та культурно-естетичних цінностей.

Музичний керівник дитячого закладу оздоровлення та відпочинку, перш за все, організовує музично-естетичне середовище, залучаючи молоде покоління до участі у арт-майстерні (творчій лабораторії, музичного гуртка, музичної студії тощо). У арт-майстернях реалізуються основи неформальної мистецької освіти, а саме: добровільна участь, доступність всіх бажаних відпочивальників, участь у різноманітних видах музичної діяльності, індивідуальний та диференційований підхід до ознайомлення молодого покоління з музичним мистецтвом, навчання на різноплановій основі, інтерактивність, креативність та демократична атмосфера, залучення емоційної та інтелектуальної сфери діяльності індивіда. Музичний керівник має розуміти та аналізувати власні результати діяльності (педагогічні, художні, естетичні, організаційні тощо) та вибудовувати індивідуальну траєкторію розвитку членів арт-майстерні. До прикладу, метою

неформального музичного (вокального) гуртка є розвиток музичних здібностей та інтересів молодого покоління, а саме:

- надавати можливості дітям проявити свої здібності (у співі, грі на шумових та музичних інструментах, пластичному інтонуванні);
- навчити дітей правильно та інтонаційно чисто співати;
- прививати та поглиблювати любов до пісні, до інструментальної музики різних епох, країн, регіонів, композиторів;
- виховувати музичний смак, високу виконавську культуру;
- брати участь у заходах дитячого закладу оздоровлення та відпочинку.

Обмеженість за часом (14, 19, 21 день) перебування дітей у дитячому закладі оздоровлення та відпочинку обумовлює спрямованість роботи музичного керівника на отримання швидкого результату в роботі. Важливим є створення доброзичливої атмосфери на занятті, яка зумовлена гуманістичним характером взаємодії з учасниками арт-майстерні, стійким позитивним ставленням до них та стилями спілкування, які є основою особистісно-зорієнтованого спілкування та створюють найсприятливіші умови для активізації пізнавальної творчості дітей, зокрема спілкування на основі зацікавленості спільною творчою діяльністю та на основі дружніх стосунків. Створення музичним керівником ситуації успіху для кожного учасника арт-майстерні є надважливим. Плануючи роботу над завданнями для кожного, необхідно давати завдання в зоні найближчого розвитку – важкі, цікаві, творчі, але посильні, виконання яких вимагає зусиль, подолання труднощів та приносить радість, задоволення, впевненість, надихає на подальші звершення та формує почуття власної гідності. При цьому враховуємо результати досягнень, спираємося на особливості розвитку учасників, їх можливості, інтереси, здібності. До прикладу, завдання, які може запропонувати музичний керівник, зокрема учасники:

- співають на слух, за ручними знаками, по нотах;
- слухають музику різних стилів, епох, композиторів, виконавців;
- грають на шумових, духових та ударних інструментах;
- виразно рухаються під музику;
- займаються ритмічною та вокальною імпровізацією.

Висновки. Сутність педагогічної творчості полягає у поєднанні вміння діяти самостійно й адекватно в неповторних освітніх ситуаціях дитячого закладу оздоровлення та відпочинку зі здатністю осмислювати свою діяльність відповідно до професійної підготовки, зокрема науково-теоретичних педагогічно-психологічних, музикознавчих, методичних знань. Творчість педагога являє собою тип діяльності, який висуває нові, ефективні способи розв'язання тих чи інших завдань, що стоять перед музичним керівником дитячого закладу оздоровлення та відпочинку.

Одним із головних завдань музичного керівника є створення середовища, яке формує творчу особистість. Специфіка функціонування дитячого закладу оздоровлення та відпочинку обумовлює діяльність педагога на основі перетворення науково-теоретичної інформації у творчу, використання методик та технологій, спрямованих на розвиток потенційних творчих можливостей

учасників арт-майстерні. Правильне визначення шляхів розвитку та реалізації завдань неформальної музичної освіти, оригінальні рішення педагога, його особисті якості, врахування індивідуальних особливостей учасників арт-майстерень забезпечують ефективну творчу педагогічну діяльність музичного керівника дитчого закладу оздоровлення та відпочинку.

Список літератури:

1. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. К. : Либідь, 1997. 376 с.
2. Сухомлинський В. О. Сто порад учителям. К. 1988. 310 с.